

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το καθεστώς και τη χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων και των ευρωπαϊκών πολιτικών ιδρυμάτων»

[COM(2012) 499 final — 2012/0237 (COD)]

(2013/C 133/16)

Εισηγητής: **ο κ. Henri MALOSSE**

Συνεισηγητές: **ο κ. Γεώργιος ΝΤΑΣΗΣ, ο κ. Luca JAHIER**

Στις 10 Οκτωβρίου 2012 και στις 22 Οκτωβρίου 2012, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αντιστοίχως αποφάσισαν να ζητήσουν, σύμφωνα με το άρθρο 304, εδάφιο 1, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την

«Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το καθεστώς και τη χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων και των ευρωπαϊκών πολιτικών ιδρυμάτων»

COM(2012) 499 final – 2012/0237 (COD)

Σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 1, του Εσωτερικού της Κανονισμού, η ΕΟΚΕ αποφάσισε στις 15 Νοεμβρίου 2012 να συστήσει υποεπιτροπή στην οποία ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών.

Η υποεπιτροπή «χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων», στην οποία ανατέθηκε η προπαρασκευή των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε το σχέδιο γνωμοδότησής της στις 30 Ιανουαρίου 2013 (εισηγητής: ο κ. Henri MALOSSE, συνεισηγητές ο κ. Γεώργιος ΝΤΑΣΗΣ και ο κ. Luca JAHIER).

Κατά την 487η σύνοδο ολομέλειας, της 13 και 14 Φεβρουαρίου 2013 (συνεδρίαση της 13ης Φεβρουαρίου 2013), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 155 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 6 αποχές.

1. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει, όπως άλλωστε και η Επιτροπή και το Κοινοβούλιο, ότι η καλύτερη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης προϋποθέτει την κατοχύρωση, στο επίπεδο αυτό, των γνωστότερων και πλέον αναγνωρισμένων πολιτικών κομμάτων και ιδρυμάτων, τα οποία είναι, παράλληλα, και τα αντιπροσωπευτικότερα και τα εγγύτερα προς τους πολίτες.

2. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη θέσπιση ενιαίου νομικού καθεστώτος για τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα και ιδρύματα, καθώς και την επανεξέταση του ελέγχου λειτουργίας τους, προκειμένου να βελτιωθούν οι όροι της εσωτερικής δημοκρατικής λειτουργίας τους, όσον αφορά την αποτελεσματικότητα, την προβολή, τη διαφάνεια και τη λογιστική.

3. Για τον σκοπό αυτόν, η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ιδιαίτερα την ανάγκη να αποδεχθούν τα κόμματα και τα ιδρύματα, που ωφελούνται από αυτό το καθεστώς, τους στόχους του ευρωπαϊκού οικοδομήματος, καθώς και τις θεμελιώδεις αξίες επί των οποίων στηρίζεται, όπως έχουν καθοριστεί από τις ευρωπαϊκές συνθήκες και από τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3.1 Όσον αφορά τους στόχους του ευρωπαϊκού οικοδομήματος, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι ένα τέτοιο καθεστώς θα πρέπει να κατοχυρώνει την ενίσχυση της ειρήνης, τη συνεργασία μεταξύ των κρατών και των λαών, την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής πρόοδου και της ευημερίας των πολιτών, καθώς και τη δημοκρατική άσκηση της ελευθερίας έκφρασης και διαλόγου.

3.2 Όσον αφορά τη συμμόρφωση προς τις θεμελιώδεις αξίες που εξασφαλίζονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει την ανάγκη να τηρούνται αυτές που προβλέπονται στις ευρωπαϊκές Συνθήκες και ειδικότερα στο προοίμιο της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το άρθρο 21 του οποίου προβλέπει την απαγό-

ρευση κάθε διάκρισης για οποιονδήποτε λόγο. Επίσης, η αρχή της ισότητας ανδρών και γυναικών σε όλους τους τομείς, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 23 του εν λόγω Χάρτη, θα πρέπει να υλοποιηθεί σε όλα τα διευθυντικά όργανα των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων και ιδρυμάτων.

3.3 Η ΕΟΚΕ συνιστά να επικυρωθεί ο σεβασμός στις προαναφερθείσες θεμελιώδεις αρχές με μία σχετική διακήρυξη των πολιτικών κομμάτων και ιδρυμάτων που επιθυμούν να υπαχθούν στο ευρωπαϊκό καθεστώς. Εναπόκειται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, και ειδικότερα στην επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων, να εποπτεύει και να αποκηρύσσει τις περιπτώσεις παραβίασης των θεμελιωδών αρχών και δικαιωμάτων που περιλαμβάνονται στις Συνθήκες της ΕΕ.

3.4 Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει επίσης τον βασικό ρόλο που θα πρέπει να διαδραματίζει το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τον έλεγχο τήρησης των εν λόγω αρχών, επιτρέποντας ιδίως την προσφυγή σε αυτό μέσω της διαδικασίας λήψης ασφαλιστικών μέτρων.

4. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει επίσης την ανάγκη να υποστηριχθούν, πέραν των υφιστάμενων ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων και ιδρυμάτων, η δημιουργία και η ανάπτυξη νέων κομμάτων και ιδρυμάτων στο εν λόγω επίπεδο, εφόσον ανταποκρίνονται στα απαιτούμενα κριτήρια λειτουργίας, τήρησης των αξιών και αντιπροσωπευτικότητας.

4.1 Όσον αφορά την πρόσθετη προϋπόθεση που είναι αναγκαία για την επιλεξιμότητα προς χρηματοδότηση, το κριτήριο σύμφωνα με το οποίο θα αρκούσε η εκλογή ενός εκπροσώπου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν φαίνεται να είναι ορθό, ιδίως με δεδομένο ότι οι όροι εκλογής και επομένως οι προϋποθέσεις επιτυχίας, διαφέρουν πάντοτε σημαντικά ανάλογα με το κράτος μέλος.

4.2 Η ΕΟΚΕ προτείνει, συνεπώς, να διατηρηθούν οι αναφορές στην αντιπροσωπευτικότητα, οι οποίες είναι πιθανότερο να μη δημιουργήσουν αυθαίρετες διακρίσεις. Προτείνει, στο πλαίσιο αυτό, να αποτελέσουν πρότυπο τα κριτήρια που δημιουργήθηκαν για τις πρωτοβουλίες των ευρωπαίων πολιτών και προτείνει να διατηρηθεί ο όρος της συγκέντρωσης τουλάχιστον ενός εκατομμυρίου ψήφων από τουλάχιστον επτά διαφορετικές χώρες στις τελευταίες ευρωπαϊκές εκλογές.

4.3 Η χρηματοδότηση, οι προϋπολογισμοί και οι δωρεές των ευρωπαϊκών κομμάτων και ιδρυμάτων πρέπει να διέπονται από διαφάνεια και να δημοσιοποιούνται. Οι πολίτες έχουν δικαίωμα και υποχρέωση να είναι ενημερωμένοι σχετικά με τους όρους χρηματοδότησης και σχετικά με τις δαπάνες που αφορούν τα κόμματα και τα ιδρύματα. Οι ενδεχόμενες κυρώσεις ή/και αναστολές χρηματοδότησης πρέπει να δημοσιεύονται από τα μέσα ενημέρωσης.

5. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει με έμφαση, με την ευκαιρία της εξέτασης της παρούσας πρότασης κανονισμού, την ανισότητα που εξακολουθεί να υφίσταται –και ενδεχομένως να επιδεινώνεται– στην αντιμετώπιση των ευρωπαϊκών κομμάτων και ιδρυμάτων πολιτικής φύσης, αφενός, και των ενώσεων και των ιδρυμάτων που επιδιώκουν στόχους δημοσίου ενδιαφέροντος (π.χ. οικονομικούς, συνδικαλιστικούς, κοινωνικούς, ανθρωπιστικούς, πολιτιστικούς, περιβαλλοντικούς, αθλητικούς κλπ.) σε ευρωπαϊκή κλίμακα, αφετέρου.

5.1 Η Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ήτοι η «Συνθήκη της Λισαβόνας», προβλέπει στο άρθρο 11 την ύπαρξη της συμμετοχικής δημοκρατίας και, επομένως, τη σημασία των ενώσεων και των ιδρυμάτων που τροφοδοτούν τον διάλογο στον δημόσιο βίο της ΕΕ. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι τα εν λόγω ευρωπαϊκά δίκτυα ενώσεων έχουν αποκτήσει αυξημένη, ή και κυρίαρχη, σημασία στην εποχή του διαδικτύου για όλους. Διαδραματίζουν ήδη, ως νέες συνιστάμενες της συμμετοχικής δημοκρατίας, έναν καθοριστικό και αυξανόμενο ρόλο στην ενημέρωση, στους δημόσιους διαλόγους και στη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης. Παράλληλα, εμπλουτίζουν και συμπληρώνουν με χρήσιμο τρόπο τις δομές της αντιπροσωπευτικής πολιτικής δημοκρατίας. Η εν λόγω προστιθέμενη αξία είναι εξαιρετικά εμφανής σε ευρωπαϊκό επίπεδο, εφόσον οι πολλαπλές διακλαδώσεις της εν λόγω συμμετοχικής δημοκρατίας υπερβαίνουν φυσικά τα σύνορα μεταξύ κρατών.

5.2 Δεδομένου του χάσματος μεταξύ των πολιτών και των ευρωπαίων πολιτικών ηγετών και υπευθύνων, το οποίο διευρύνεται με

την κρίση, η ΕΟΚΕ εφιστά συνεπώς την προσοχή της Επιτροπής έναντι των στρεβλών και αντιπαραγωγικών συνεπειών μιας ακατάλληλης προσέγγισης, η οποία θα ενδιαφερόταν μόνο για τα συγκεκριμένα και αυτόνομα δικαιώματα των ευρωπαϊκών πολιτικών «ενώσεων», χωρίς να αναγνωρίζει καμία αντιστοιχία στις εν λόγω άλλες ευρωπαϊκές ενώσεις. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί ειδικότερα να υπενθυμίσει ότι η ίδια η καθιέρωση μίας πολιτικής Ευρώπης είναι αδύνατον να διαχωριστεί από την καθιέρωση μίας Ευρώπης των πολιτών και της κοινωνίας των πολιτών που στηρίζονται σε ενώσεις και οργανώσεις, οι οποίες διαθέτουν κατάλληλα αποτελεσματικά και ενιαία νομικά μέσα στην εν λόγω κλίμακα.

5.3 Η ΕΟΚΕ επικρίνει την υπαναχώρηση που αποφάσισε πριν από αρκετά χρόνια η Επιτροπή όσον αφορά το καταστατικό του ευρωπαϊκού σωματείου, επικαλούμενη τη δυσκολία επίτευξης πολιτικής συμφωνίας εντός του Συμβουλίου· η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι λόγοι αυτοί, όσον αφορά το εν λόγω θέμα, δεν είναι ούτε αποδεκτοί, ούτε πρακτικώς επαληθεύσιμοι επί του παρόντος.

5.4 Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει επίσης τις ανησυχίες της όσον αφορά τα μόνιμα εμπόδια για την αναγνώριση των εταιριών με ευρωπαϊκό καταστατικό, είτε διότι το υφιστάμενο καθεστώς δεν είναι ελκυστικό, γεγονός που αποτελεί πραγματική αποτυχία, είτε διότι εξακολουθούν να υφίστανται καθυστερήσεις ή εμπόδια στη δημιουργία ενός καθεστώτος απλοποιημένου και ανοικτού σε σημαντικό αριθμό επιχειρήσεων όλων των μεγεθών.

6. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει εξάλλου την υποστήριξη της στο σχέδιο για το θεσμικό πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος (FE), όπως εκφράστηκε στη γνωμοδότηση της 18ης Σεπτεμβρίου 2012⁽¹⁾, και επαναλαμβάνει την αναγκαιότητα να αποφευχθεί οποιαδήποτε διαφοροποίηση με τα ευρωπαϊκά πολιτικά ιδρύματα.

7. Η ΕΟΚΕ επιβεβαιώνει τη συμφωνία της με ένα ενιαίο νομικό καθεστώς για τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα και ιδρύματα· ωστόσο, ζητεί παράλληλα, λαμβανομένων υπόψη των διαφόρων παρατηρήσεων της και σύμφωνα με την αρχή της μη διάκρισης που εξασφαλίζεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, την υποβολή από την Επιτροπή ενός αντίστοιχου ευρωπαϊκού κανονισμού σχετικά με το καθεστώς και τη χρηματοδότηση των μη πολιτικών ευρωπαϊκών ενώσεων, καθώς και την επιτάχυνση των εργασιών για την έγκριση του θεσμικού πλαισίου του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος.

Βρυξέλλες, 13 Φεβρουαρίου 2013.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Staffan NILSSON

⁽¹⁾ ΕΕ C 351 της 15.11.2012, σ. 57.